

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра фізичного виховання
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри фізичного виховання
(назва кафедри)

ЮШКО О. В.
(підпис) (ініціали та прізвище)

«   » 20 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти бакалаврський
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва)

спеціальність 017 «Фізична культура і спорт»
(шифр і назва)

освітня програма Фізична культура і спорт
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни професійна підготовка; обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2022 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни

« Вступ до спеціальності»

(назва дисципліни)

Розробники:

професор, к. педагогічних наук, доцент

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Борейко Н.Ю.

(ініціали та прізвище)

старший викладач

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Азаренкова Л.Л.

(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри

фізичного виховання

(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

Протокол від «   »   20   року №

Завідувач кафедри

(підпис)

Юшко О.В.

(ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Шифр та назва освітньої програми	ПІБ Гаранта ОП	Підпис, дата
017 Фізична культура і спорт	Юшко О.В.	

Голова групи забезпечення

спеціальності   **Юшко О.В.**

(ПІБ, підпис)

«_____» _____ 20__ р.

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Гарант освітньої програми

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: – сформувати у першокурсника систему знань та уявлень про сферу майбутньої професійної діяльності та професії фахівців галузі фізичної культури.

Компетентність. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань знань із теорії і методики наукових досліджень у сфері фізичної культури і спорту

Результати навчання: Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
	Теорія і методика фізичного виховання
	Загальна теорія підготовки спортсменів

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студен- тів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестро- вий конт- роль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семі- нари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	90 / 3,0	32	58	16	-	16	РЕ	-	-	+

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 0,40 (40 %).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5
Модуль 1. Фізична культура як суспільне явище та галузь діяльності				
1	Л	2	Тема 1. Фізична культура як суспільне явище та галузь діяльності. Місце фізичної культури в загальній культурі людства. Основні поняття, предмет і проблематика навчальної дисципліни. Завдання та функції фізичної культури в суспільстві. Форми та засоби фізичного виховання. Актуальні проблеми розвитку фізичного виховання та спорту. Зародження спортивної термінології. Основні термінологічні поняття.	6, 8, 10
2	ПЗ	2	Практична робота 1. Історії зародження і розвитку спорту. Міжнародні спортивні організації. Стародавні та сучасні Олімпійські ігри. Проблеми сучасного міжнародного спорту.	2, 6, 8
3	СР	6	Самостійна робота з теми 1. Дослідити передумови зародження і розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні. Традиції українського спорту. Внесок українців в Олімпійський рух. Шлях до олімпійського визнання. Сучасні досягнення та проблеми українського спорту.	6, 8, 10

1	2	3	4	5
4	Л	2	Тема 2. Міжнародний спортивний рух. Фізкультурно-спортивний рух в Україні. 1. Міжнародний спортивний рух. 2. Фізкультурно-спортивний рух в Україні.	1, 2, 6, 9, 10
5	ПЗ	2	Практична робота 2. Фізкультурно-спортивний рух в Україні.	1, 2, 6, 9, 10
6	СР	8	Самостійна робота з теми 2. 1. Виявити закономірності становлення міжнародного спортивного руху. 2. Вивчити стан фізкультурно-спортивного руху на різних етапах історичного розвитку української держави та показати його основні проблеми та перспективи.	1, 2, 6, 9, 10
7	Л	2	Тема 3. Програмно-нормативні засади розвитку галузі фізичної культури. Законодавча база фізичної культури та спорту в Україні. Державні програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні.	1, 2, 11
8	ПЗ	2	Практична робота 3. Законодавча база фізичної культури та спорту в Україні.	1, 2, 11,
9	СР	8	Самостійна робота з теми 3. Вивчити Законодавчу базу фізичної культури та спорту в Україні.	1, 2, 11
10	Л	2	Тема 4 Організаційні засади, структура і матеріальна основа розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні. Структура, взаємозв'язок і характер діяльності фізкультурно-спортивних організацій України. Матеріально-технічна база фізичної культури і спорту. Джерела фінансування галузі. Науково-інформаційне забезпечення фізкультурно-спортивного руху.	1, 3, 5, 8
11	ПЗ	2	Практична робота 4. Структура, взаємозв'язок і характер діяльності фізкультурно-спортивних організацій України.	6, 10,
12	СР	10	Самостійна робота з теми 4. Вивчити науково-інформаційне забезпечення фізкультурно-спортивного руху. Проаналізувати сучасні джерела фінансування галузі фізична культура і спорт.	6, 10,
Модуль 2. Система вищої освіти та кадрове забезпечення галузі фізичної культури і спорту				
13	Л	2	Тема 5. Система кадрового забезпечення галузі. Професійна діяльність фахівців фізичної культури. Структура вищої освіти в Україні. Система ступеневої освіти. Заклади фізкультурної освіти в Україні. Професійна діяльність фахівців фізичної культури.	4, 5, 7, 9
14	ПЗ	4	Практична робота 5. Поняття про професію, спеціальність, посаду. Фахові спеціальності, спеціалізації і посади фахівців у галузі фізичної культури і спорту.	4, 5, 7, 9
15	СР	6	Самостійна робота з теми 5. Освітньо-кваліфікаційні рівні та структура підготовки фахівців фізичної культури. Професійні характеристики фахівців фізичної культури.	4, 5, 7, 9
16	Л	2	Тема 6. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах. Навчання і побут студентів вищого навчального за-	2, 4, 10, 12

			кладу. Спрямованість навчального процесу у закладах вищої освіти. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Державні стандарти вищої освіти. Формування студентського контингенту. Права і обов'язки студента вищого навчального закладу. Організація виховного процесу у вищому закладі освіти. Громадські організації студентів.	
1 7	ПЗ	2	Практична робота 6. Види і форми організації навчальних занять у вищій школі. Форми і методи контролю.	2, 4, 10, 12
1 8	СР	6	Самостійна робота з теми 6. Ознайомитись із Правами і обов'язками студента вищого навчального закладу, виховним процесом у вищому закладі освіти, громадськими організаціями студентів.	2, 4, 10, 12
1 9	Л	2	Тема 7. Професійна діяльність. Професійна діяльність тренера-викладача. Спеціальність, спеціалізації, освітньо-кваліфікаційні рівні та посади фахівців фізичного виховання. Особа тренера в сучасному спорті і його унікальні обов'язки. Складники професійної майстерності та структура діяльності тренера. Організація тренувального процесу. Підготовка спортсмена до змагань.	1, 13
2 0	ПЗ	2	Практична робота 7. Особа тренера в сучасному спорті і його унікальні обов'язки.	1, 13
2 1	СР	6	Самостійна робота з теми 7. Охарактеризувати феномен «Вчитель, тренер». Визначити чинники від яких залежить його майстерність. Розкрити сутність кожного структурного компонента особистості тренера. Визначити основні функції професійної діяльності тренера. Розкрити в чому головний обов'язок тренера. Скласти розповідь на тему «Учителі, які вплинули на мою долю».	1, 13
2 2	Л	2	Тема 8. Вчення студента. Студент як особистість. Активна життєва позиція і самостійність. Самовиховання і самоосвіта, самовизначення, самооцінка. Самосвідомість і воля. Самостійна робота студента, робота з навчальною книгою.	1, 3, 5, 9, 11, 13
2 3	ПЗ	2	Практична робота 8. Методи наукових досліджень в галузі фізичного виховання.	1, 3, 5, 9, 11, 13
2 4	СР	6	Самостійна робота з теми 8. Сформулювати шляхи працездатності і формування здорового способу життя студента. Розкрити в чому головний обов'язок студента.	1, 3, 5, 9, 11, 13

Ра- зом (го- дин)	9 0

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	32
2	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	8
3	Виконання індивідуального завдання	18
	Разом	58

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Реферат

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Назва індивідуального завдання та (або) його розділів	Терміни виконання (на якому тижні)
1	2	3
	Назва індивідуального завдання відповідно до варіанту: 1. Фізична культура – невід’ємна частина національної культури 2. Фізична культура як соціальне явище 3. Взаємозв’язок фізичної культури та інших соціальних підсистем 4. Політика у фізичній культурі та фізична культура для політики 5. Фізична культура у системі християнських цінностей 6. Від практицизму до гуманістично-національних ідей у сфері фізичної культури 7. Глобалізаційні тенденції в спорті 8. Ринок фізкультурно-спортивних послуг як вимога сьогодення 9. Ефективна система сучасного маркетингу у сфері фізичної культури 10. Партнерство фізичної культури та оточуючого середовища 11. Засоби масової інформації як найважливіший маркетинговий напрямок розвитку фізичної культури 12. Моральні принципи для фізичної культури 13. Проблеми допінгу в олімпійському спорті 14. Правові відносини у галузі фізичної культури 15. Система фізичного виховання та спорту 16. Соціалізація людей з обмеженими фізичними можливостями засобами фізичної культури 17. Адаптивний спорт 18. Волонтерський рух у адаптивному фізичному вихованні 19. Активні види рекреації різних груп населення 20. Сучасні фізкультурно-оздоровчі та інформаційні технології у фізичному вихованні та спорті	7

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни використовуються наступні методи навчання: словесні методи – лекція; наочні методи – демонстрація, ілюстрація; практичні методи – практичні заняття, дискусії, семінари, ігрові методи. З навчальних тех-

нологій використовуються технології особистісно-орієнтованого, пояснювально-ілюстративного, диференційованого та модульно-рейтингового навчання.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль реалізується у формі опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, проведення модульних контрольних робіт тощо.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи студента, проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з практичних занять – шляхом перевірки виконаних завдань та оцінки відповідей на питання;
- з індивідуальних завдань – шляхом перевірки виконаних завдань та оцінки з захисту індивідуальних та групових проектів.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом.

Семестровий контроль проводиться в усній формі заліку.

Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються як допоміжна інформація для виставлення студентові оцінки за рейтингом з даної дисципліни.

Студент вважається допущеним до заліку з навчальної дисципліни за умови виконання усіх практичних завдань, передбачених навчальною програмою з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання поточної успішності студента

Поточне тестування та самостійна робота								Залік	Сума
Модуль 1				Модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	10	10	10	10	10	10	10	20	100

T1, T2 ... T8 – теми змістовних модулів 1-2.

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 ... 100	A	відмінно
82 ... 89	B	добре
75 ... 81	C	
64 ... 74	D	задовільно
60 ... 63	E	
35 ... 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 ... 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Анастасєва З. В. Вступ до спеціальності «Фізичне виховання»: Навч. пос.– Дніпропетровськ.: «Інновація, 2007. - 136 с.
2. Актуальні проблеми теорії і методики Фізичного виховання : коле-ктивна монографія / уклад. О. М. Вацеба, Ю. В. Петришин, Є. Н. Приступа, І. Р. Боднар. – Л., Українські технології, 2005. – 296 с.
3. Боровська О. В. Короткий тлумачний словник термінології галузі фізичної культури та спорту. - Л., 2003. - 54 с.
4. Боровська О.В. Співвідношення національних та інтернаціональних термінів в українській термінології галузі фізичної культури і спорту: Автореф. дис... к. філол. наук.: 10.02.01 / Інститут української мови НАН України. - К., 2004. - 17 с.
5. Ведмеденко Б.Ф., Жукотинський К.К. Вибрані лекції з фізичного виховання. - Чернівці: Прут, 2002. - 221 с.
6. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт»: Навч. посібник для студентів ВНЗ 1-4 рівнів акредитації. – Львів: Українські технології, 2005. – 232с.
7. Герцик М. С., Вацеба О. М. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт» : підручник. – Харків : ОВС, 2005. – С. 109–117.
8. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні. К., 1994. – 34 с.
9. Державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України. – К., 1996. – 31 с.
10. Жданова О. М. Управління фізичною культурою : навчальний посібник для фізкультурних вузів. – Львів, 1996. – 127 с.
11. Зайдовий Ю. Історико-політичні та організаційні аспекти формування і розвитку Національних олімпійських структур в Україні та країнах Європи. - Л.: Українські технології, 2004. - 176 с.
12. Зайдовий Ю. Особливості входження України в міжнародний олімпійський рух (на прикладі участі в Іграх XXV Олімпіади 1992 року) // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: 36. наук, праць за ред. С.С. Єрмакова. — Х.-Л.: ХДАДМ (ХХПІ), 2003. - № 15. – С. 159-163.
13. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». – К., 1993. – 22 с.
14. Закон України «Про освіту». - К., 1991. - 26 червня.
15. Закон Української РСР «Про громадські об'єднання». - К., 1991.
16. Канішевський С. М. Науково-методичні та організаційні основи фізичного самовдосконалення студентства. – К. : ІЗМН, 1999. – 270 с.
17. Концепція безперервної фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями загальноосвітніх шкіл. - К., 1997. - 18 с.
18. Короткий спортивний словник-довідник / Укл. М.Д. Зубалій, В.В. Сіркізюк. - Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003. - 216 с.
19. Короткий російсько-український словник з фізичної культури і спорту / Уклад. Д.М. Диновський та інші. - К.: Просвіта, 1993. - 20 с.

- 20.Короткий спортивний словник-довідник / Укл. М.Д. Зубалій, В.В. Сіркізіук. - Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003. - 216 с.
- 21.Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. - Вінниця: Логос, 1997. - 133 с.
- 22.Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту. – К., 2004. – 16 с.
- 23.Новітні медико-педагогічні технології зміцнення та збереження здоров'я учнівської молоді. - Л., Українські технології, 2003. - 148 с.
- 24.Олійник М. О., Скрипник А. П. Правові основи організації та управління фізичною культурою, спортом і туризмом в Україні. – Вид. 3-є, переробл. і доповн. – Харків : ХаДФК, 2000. – 292 с.
- 25.Осінчук В.Г., Попеску І.К. Визначення основних спортивних термінів фізичної культури і спорту. - К.: ІСДО, 1995. - 200 с.
- 26.Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації / О.Д. Дубогай, А.М. Ткачук, С.Д. Костікова, А.О. Єфімов. - Луцьк: Надстир'я, 1998. - 100 с.
- 27.Олійник М. О. Організаційні аспекти управління фізичною культурою і спортом в Україні. – Харків : ХДАФК, 2003. –172 с.
- 28.Рибковський А. Г., Канішевський С. М. Системна організація рухової активності людини. – Донецьк : ДонНУ, 2003. – 436 с.
- 29.І Спортивний конгрес України. - К., 2004. - 112 с.
- 30.Філь С.М., Худолій О.М., Малка Г.В. Історія фізичної культури: Навчальний посібник / За ред. С.М. Філя. - Х.: «ОВС», 2003. - 160 с.
- 31.Фролова Л. С. Вступ до спеціальності «Фізичне виховання»: навчально-методичний посібник. – Черкаси, 2014. – 281 с.
- 32.Черненко, С. О. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт» : навчальний посібник / С. О. Черненко, О. М. Олійник, Ю. С. Соколін. – Краматорськ : ДДМА, 2019. – 127 с.
- 33.Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації». – К., 1998. – 48 с.
- 34.Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. - Частина 1. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2001. - 272 с.
- 35.Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. - Частина 2. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2002. - 248 с.

Інформаційні ресурси.

37 http://pidruchniki.ws/18211001/pedagogika/vstup_spetsialnosti_sotsialna_pedagogika